

VI col·loqui internacional Mimesi

CONSTRUCCIÓ D'AUTOR(ITAT) A LA POÈTICA: RENAIXEMENT, BARROC, IL·LUSTRACIÓ

III. PARATEXTOS, EPÍSTOLES I HISTÒRIES DE LA LITERATURA

Neus Ortega (Universitat de Barcelona)

El concepte d'autor a Dell'origine, progressi e stato attuale d'ogni letteratura de Joan Andrés

L'estudi sobre literatura que desenvolupa Joan Andrés a la seva magna obra *Dell'origine, progressi e stato attuale d'ogni letteratura* (1782-1799) té com a objectiu oferir autors modèlics que serveixin de referent per als futurs escriptors. La valoració crítica dels autors i de les obres literàries és de caràcter comparatista i es desenvolupa des de tres perspectives diferents: l'època, la nació i el gènere literari. Els comentaris d'Andrés permeten establir una jerarquia entre els autors des de cada un d'aquests marcs comparatius, per acabar determinant finalment uns models universals. Els factors que determinen la qualitat d'un autor responen principalment al concepte de literatura, al reconeixement per part d'altres escriptors i crítics literaris, a la poètica classicista i a les qualitats sensibles que posseeix l'autor, algunes de les quals són innates. L'escriptor és avaluat tenint en compte el propòsit essencial de la literatura des de l'òptica il·lustrada: la instrucció i el gaudi. Andrés demana la conjunció d'aprenentatge i d'entreteniment, seguint la lectura canònica d'Horaci, però els seus comentaris revelen una interpretació diferent: el plaer és l'eina indispensable per arribar a la instrucció, que esdevé l'objectiu principal de la literatura, vinculat a la idea il·lustrada de progrés. Al mateix temps relaciona el gaudi no només amb la diversió sinó amb l'efecte d'emocionar el destinatari, una idea que està en consonància amb la importància que es concedeix a les emocions i al receptor en la teoria literària de la segona meitat del segle XVIII. El prestigi que mantenen els escriptors entre els crítics il·lustrats i la influència que han exercit en la història literària són factors que incideixen també en la seva valoració. Quant a la poètica classicista, té en compte el coneixement de la teoria i dels models literaris, que permet a l'autor la identificació de les qualitats essencials d'una obra i la seva adequació al gènere. Aquest darrer procediment engloba aspectes com l'elecció de la temàtica, el desenvolupament de la trama, la tipologia dels personatges i el propòsit específic que ha d'assolir l'obra. No obstant, valora en els autors altres qualitats que sobrepassen l'àmbit de la poètica neoclàssica, però que tanmateix permeten crear bellesa i sostenir l'interès del receptor.